

ĐẠO ĐỨC 3

nuongmaitruongxua.v

NHÀ XUẤT BẢN GIÁO DỤC – 1980

ĐẠO ĐỨC

LỚP BA

(In lần thứ mười)

thuongmaitruongxua.vn

NHÀ XUẤT BẢN GIÁO DỤC – 1980

81, Trần Hưng Đạo – Hà Nội

LÀ HỌC SINH PHẢI HỌC CHO GIỎI

CHUYÊN ĐỌC

LÀM THEO LỜI BÁO

... Bác Hồ đang đứng trước mặt tôi. Tôi không ngờ đời tôi lại có những giờ phút sung sướng như thế. Tôi nghe Bác hỏi thầy giáo:

— Các cháu đang học bài gì?

Thầy giáo chúng tôi đáp:

— Thưa Bác, các em đang học Quốc văn ạ!

Bác quay xuống hỏi toàn lớp:

—Cháu nào được điểm 10 Quốc văn?

Một anh bạn chúng tôi đứng dậy. Bác khen anh bạn tôi và nói với cả lớp:

—Nhà trường và các thầy giáo có báo cáo cho Bác biết là các cháu rất cố gắng học tập và rèn luyện tư cách đạo đức mới. Như thế là tốt. Nhưng các cháu phải cố gắng hơn nữa. Cả lớp đều phải đạt được mức điểm 10 chứ không phải một người như hôm nay. Các cháu có làm được như vậy không?

Cả lớp đồng thanh trả lời:

—Thưa Bác, có ạ!

Từ buổi đó, chúng tôi học chăm hơn, học khá hơn, điểm số tăng lên rõ rệt.

Theo «Kỷ niệm ngày Bác tới thăm lớp
năm 1956» của DIỆP HUYỀN
(Tiền phong ngày 13-5-1960)

CÂU HỎI

1. Nghe nói các em đang học Quốc văn, Bác đã hỏi cả lớp thế nào?

2. Sau khi khen một học sinh được điểm 10, Bác đã nói gì với cả lớp?

3. Nghe lời Bác dặn, mọi người đã học tập như thế nào?

4. Muốn học giỏi thì mỗi bài làm và bài học của em cần đạt kết quả thế nào?

BÀI HỌC

Em quyết tâm học giỏi,
Không một phút chây lười,
Luôn luôn đạt điểm mười
Để làm vui lòng Bác.

THỰC HÀNH

Quyết tâm học tập không để bị điểm 2, 3, vượt điểm 4, 5, giành điểm 9, 10. Hàng tháng có sơ kết để thấy mức tiến bộ.

GẶP BÀI KHÓ KHÔNG NẢN LÒNG

CHUYỆN ĐỌC

NHỚ CHUYỆN BÁC HỒ

Tờ giấy nháp chỉ chít những chữ, những câu bị xóa. Bài Tập làm văn khó quá. Hà viết đi, viết lại mãi mà cũng chỉ được ba dòng. Nghĩ mãi không ra, Hà đã thấy nản. Hai bàn tay Hà dờ lấy cầm, đôi mắt em nhìn lên ảnh Bác. Hà bỗng nhớ đến câu chuyện cô giáo vừa kể hôm qua:

Hồi xưa, Bác học viết báo bằng tiếng Pháp, Bác rất kiên nhẫn. Lúc đầu, Bác tập viết năm, sáu dòng, sau đến bảy, tám dòng, rồi dần dần Bác viết được một cột báo hoặc dài hơn. Sau đó, Bác lại thu ngắn

lại còn độ năm, sáu dòng. Bài chưa hay, Bác lại sửa, lại viết. Cuối cùng Bác đã viết được những bài báo nổi tiếng là hay.

Hà tự nhủ: «Bác kiên nhẫn quá! Ta là cháu Bác. ta phải noi gương Bác chứ!»

Hà lại cầm bút làm bài, lại đập, xóa, sửa; cuối cùng Hà đã làm xong.

Trên ảnh, đôi mắt hiền từ của Bác nhìn Hà, nửa như khuyến khích, nửa như khen ngợi.

CÂU HỎI

1. Tại sao Hà thấy nản khi làm bài Tập làm văn?
2. Khi gặp bài khó, Hà đã nhớ đến chuyện gì? Đầu đuôi câu chuyện đó ra sao?
3. Hà tự nhủ thế nào?
4. Khi gặp bài khó, chúng ta phải thế nào?

BÀI HỌC

Gặp bài khó
Không nản lòng
Quyết làm xong
Cho thật tốt

THỰC HÀNH

Học bài và làm bài đầy đủ. Gặp bài khó, cần hỏi thầy, hỏi bạn, quyết làm xong, không bỏ một bài nào.

NGHIÊM CHÍNH THỰC HIỆN NỘI QUY NHÀ TRƯỜNG

CHUYỆN ĐỌC

CHỈ VÌ THIẾU MỘT CÁI CHỖI

Khang vừa đến lớp thì được tin Trọng xin phép nghỉ vì bị ốm. Thế mới rầy rà to! Hôm nay đến lượt Khang và Trọng trực nhật. Mọi lần cả hai đều mang chổi đi và cùng quét. Lần này, Khang xuống bếp chẳng thấy chổi đâu, cậu ta nghĩ bụng: mình và Trọng quét thay nhau một chổi cũng được.

Thế là Khang đi tay không. Bây giờ Trọng không đi học thì lấy chổi đâu mà quét, Khang cuống lên. Cậu ta đi mượn khắp các lớp, nhưng lớp nào cũng

còn đang quét cả. Có bạn bàn vào mượn trong xóm, nhưng từ trường vào xóm phải qua một đoạn đường dài, mà sắp đến giờ học rồi.

Thấy Khang lúng túng, bạn trưởng lớp chạy vào văn phòng mượn hộ được một cái chổi. Một lát sau, lớp hai A cho mượn một cái nữa. Một vài bạn khác đã rầy nước nền nhà sẵn rồi; Khang mừng quá, cùng quét với bạn.

Lớp học vừa quét xong thì cũng vừa lúc trống điểm vào học. Khang và bạn vội đứng ngay vào hàng. Ở trong hàng, Khang băn khoăn nói với bạn trưởng lớp.

— Mình chưa lau bảng cậu ạ! Thật chỉ vì cái chổi.

Bạn trưởng lớp cười đáp:

— Mình lau rồi! Từ nay cậu nhớ kỹ nội quy nhé! Nội quy ghi là phải mang đầy đủ đồ dùng lao động và đồ dùng trực nhật cơ mà?

CÂU HỎI

1. Tại sao Khang không chịu khó tìm chổi để đem đi làm trực nhật?
2. Khi đến trường, Khang đã gặp khó khăn gì? Tập thể lớp đã giúp Khang vượt khó khăn thế nào?
3. Tại sao chúng ta phải nghiêm chỉnh thực hiện nội quy?
4. Em đã có những ưu điểm, khuyết điểm gì trong việc thực hiện nội quy?

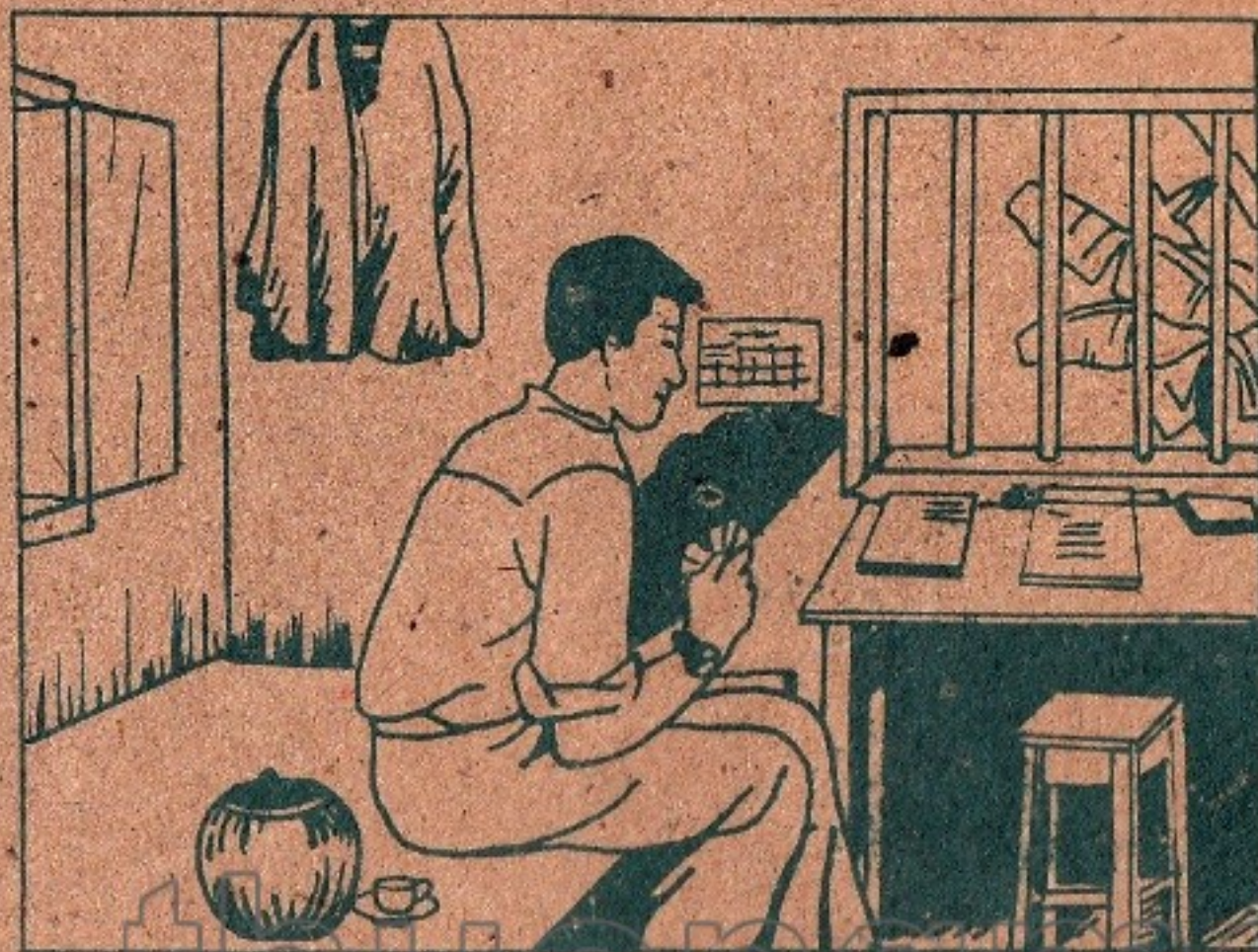
BÀI HỌC

Nhà trường đề ra nội quy để bảo đảm mọi việc trong trường đều được thực hiện tốt. Chúng em cần thực hiện nội quy thật nghiêm chỉnh.

THỰC HÀNH

- Thực hiện đầy đủ nội quy của nhà trường đã đề ra.
- Hằng ngày trước khi tan học, em trực nhật báo cáo trước lớp những đội thực hiện tốt nội quy nhà trường.

KÍNH TRỌNG VÀ Vâng LỜI THẦY GIÁO

CHUYÊN ĐỌC

BẠN HOAN VÀ THẦY GIÁO

Trời nắng chang chang. Hoan đang hí hoáy ngồi viết ở trong nhà, chợt thấy bóng ai như thầy giáo đi qua ngoài cổng. Hoan vội chạy ra. Đúng thầy giáo thật rồi! Thầy đi đâu giữa lúc nắng nóng thế này! Hoan lại gần, kính cẩn chào thầy, rồi nói:

— Mời thầy vào nhà em nghỉ chân kẻo trời nắng quá! Thầy giáo tươi cười bước theo Hoan. Bố mẹ Hoan đi vắng cả. Hoan trái chiều ra giường mời thầy ngồi và bảo em Tý đưa chiếc quạt giấy đề thầy quạt. Xong, Hoan chạy vội xuống bếp đun nước đề pha trà.

Ngồi một mình, thầy giáo vừa phe phẩy quạt, vừa đưa mắt nhìn qua gian buồng sáng sủa, sạch sẽ. Thầy chú ý đến một chiếc bàn xinh xinh kê ở góc phòng, cạnh cửa sổ. Đúng là bàn học của Hoan rồi!

Trên mặt bàn sách vở, bảng đen, bút mực, bút chì, thước kẻ sắp đặt rất gọn gàng, ngăn nắp. Một tờ giấy trắng mở rộng, thầy giáo đọc rõ một hàng chữ to, đậm nét, còn chưa ráo mực « kế hoạch hàng ngày ». Thầy mỉm cười nghĩ thầm:

— Em Hoan đang làm kế hoạch hàng ngày, đúng như là mình đã chỉ dẫn trong buổi học hôm qua.

Thầy uống nước xong lại ra đi. Hoan tiễn thầy ra tận cổng. Trước khi quay vào, em lễ phép chào thầy. Cu Tý nhanh nhẩu bắt chước:

— Em chào thầy ạ!

CÂU HỎI

1. Thái độ của Hoan khi gặp thầy giáo như thế nào?
2. Hoan đã vâng lời thầy giáo như thế nào?

BÀI HỌC

Thầy giáo là người bảo ban em điều hay lẽ phải, mong em trở thành người tốt. Em phải kính trọng và vâng lời thầy.

THỰC HÀNH

- Chào hỏi lễ phép khi gặp thầy giáo, cô giáo.
- Đến nhà thăm hỏi thầy giáo, cô giáo.
- Làm tốt những điều thầy giáo, cô giáo đã dạy bảo.

LAO ĐỘNG VÌ NHÂN DÂN

BÁC TRANH THỦ TỪNG PHÚT

Công việc buổi sáng của Bác thường là viết sách, dịch sách hoặc viết báo. Buổi trưa, Bác gặp cán bộ, nghe báo cáo hoặc chỉ bảo kinh nghiệm công tác. Buổi chiều Bác lại tiếp tục công việc buổi sáng. Dù bận mấy Bác vẫn dành thời gian làm vườn, đi lấy củi, sửa sang chỗ ở.

Buổi tối Bác đọc sách, nói chuyện với cán bộ hoặc đi thăm đồng bào. Mười giờ tối Bác đi ngủ.

Một ngày làm việc bình thường của Bác là như thế; lúc nào có công tác gì khác, Bác sắp xếp lại thời gian và thực hiện kế hoạch mới của ngày đó. Có lần Bác đi công tác xa về đúng vào giờ đọc báo hằng ngày. Bác treo mũ, cất gậy và ngồi vào bàn đọc báo.

Buổi tối khi đã nằm trong chăn sắp ngủ, Bác vẫn còn suy nghĩ và giải quyết thêm một số công tác. Có lần đang giữa đêm khuya, Bác bật dậy ghi ghi, chép chép.

Bác Hồ tranh thủ từng phút. Suốt một ngày, suốt cả cuộc đời hoạt động của Bác, trừ lúc ngủ, không một lúc nào Bác không làm việc để đem lại lợi ích cho nhân dân.

Theo «Bác Hồ kính yêu» tập I.
Nhà XB Kim Đồng – 1976.

CÂU HỎI

1. Em hãy tả lại một ngày làm việc bình thường của Bác Hồ?
2. Tại sao dù bận thế nào, Bác vẫn tham gia lao động chân tay?
3. Qua bài này, các em thấy Bác Hồ đã nêu cho thiếu nhi cũng như toàn thể nhân dân ta gương sáng gì?
4. Thiếu nhi chúng ta hứa sẽ học tập gương «Ham làm việc» của Bác như thế nào?

BÀI HỌC

Bác Hồ sắp xếp công việc hàng ngày chặt chẽ và thực hiện hết sức đều đặn. Bác quý từng phút của ngày làm việc. Như vậy là vì Bác luôn làm việc vì nước, vì dân. Noi gương Bác, thiếu nhi ta phải biết quý thì giờ, sắp xếp hợp lý thì giờ cho học tập, lao động, vui chơi và kiên quyết thực hiện giờ nào việc ấy.

THỰC HÀNH

Làm những việc cụ thể để học tập gương sáng lao động quên mình của Bác.

Thí dụ: đặt kế hoạch học tập, phân đấu cho tốt những môn kém v.v...; quyết tâm thực hiện «giờ nào việc ấy».

LAO ĐỘNG CHO TA SỨC KHỎE ĐỂ

CHUYỆN ĐỌC

GIẤC NGỦ NGON

Có một anh chàng tên là Giắc, đã lớn xác rồi mà chẳng mấy khi làm lụng giúp cha mẹ.

Một hôm Giắc nói với mẹ:

— Mẹ ơi! cái chăn của con nó làm sao ấy, đắp nó con khó ngủ quá mẹ ạ!

Vốn chiều con, mẹ Giắc liền bảo:

— Thế thì mẹ sẽ khâu cho con chiếc chăn khác. Nhưng hôm nay, mẹ còn bận vun mấy luống khoai ngoài đồng.

— Mẹ để con vun khoai, mẹ khâu chăn cho con nhé!

Hôm ấy mãi đến chiều tối Giắc mới từ đồng vác cuốc về. Ăn vội mấy miếng bánh mỳ, Giắc nằm ngay lên giường nghỉ và đánh luôn một giấc đến sáng.

Ngủ dậy, Giắc vươn vai, khoan khoái nói:

— Đúng là chiếc chăn mới giúp con ngủ ngon quá, mẹ ạ.

Người mẹ mỉm cười:

« Con có biết không, chính ngày lao động hôm qua đã giúp con có giấc ngủ ngon. Nếu con tiếp tục lao động hằng hái, tối nay, tối mai và mọi buổi tối, con sẽ tiếp tục có những giấc ngủ ngon. Lao động cho ta sức khỏe. Mẹ không cần khâu lại chăn cho con nữa!»

CÂU HỎI

1. Giắc đang khó ngủ. Điều gì đã làm cho Giắc có giấc ngủ ngon?
2. Lao động cho ta ích lợi gì? Qua câu chuyện trên, em thấy lao động còn cho ta lợi ích gì nữa?
3. Vậy chúng ta cần có thái độ đối với lao động như thế nào?

BÀI HỌC

Người ít lao động chân tay thì dễ ốm đau vì cơ thể không được rèn luyện sinh ra ốm yếu. Người chăm chỉ lao động bao giờ cũng khỏe mạnh, vui tươi và yêu cuộc sống.

Ngay từ khi đi học, chúng ta có bốn phần rèn luyện thân thể, trau dồi sức khỏe bằng cách tích cực tham gia những công việc lao động chân tay hợp với sức mình.

THỰC HÀNH

- Tự làm lấy mọi việc cho mình (như tắm, giặt).
- Làm các việc trong gia đình: quét dọn nhà cửa, đi chợ, thối cơm, trông em, nuôi lợn gà...
- Tích cực lao động với Đội, với lớp.

LÀM CHỦ TẬP THỀ

CHUYỆN ĐỌC

MÁCH CỎ LEO

Hôm nay Hùng đến lớp trước tiên. Cho mãi tới khi các bạn đến đông mà vẫn chưa thấy Lan đến làm trực nhật, Hùng kêu lên:

— Thế này thì phải mách cô mới được, bạn Lan quên quét lớp rồi!

Nói xong Hùng chạy đi chơi.

Hùng vừa ra thì Ngọc vào lớp. Thấy lớp bẩn mà Lan vẫn chưa đến, lại sắp đến giờ vào học rồi, Ngọc vừa cất vở xong, liền lấy chổi quét lớp, lấy khăn lau bàn ghế.

Trống vào lớp. Cô giáo sắp gọi tên. Hùng đứng lên mách cô thật. Cô hỏi:

— Vậy em nào đã quét lớp?

Ngọc đứng dậy:

— Thưa cô, em ạ.

Cô khen Ngọc đã có tinh thần làm chủ tập thể, rồi nói với Hùng:

— Bạn Lan hôm nay ốm. Nếu Hùng đến trước thấy lớp bẩn em quét ngay thời cô sẽ khen em như khen em Ngọc vậy.

Theo PHONG THU

« Học chăm làm tốt »

Tủ sách ngựa Gióng

CÂU HỎI

1. Thấy lớp bẩn, bạn Hùng có thái độ như thế nào?
 2. Còn bạn Ngọc khi thấy lớp bẩn đã làm gì?
 3. Cô giáo khen ai và chê ai?
 4. Hãy nêu một số việc trong lớp hay trong trường biểu hiện thiếu ý thức làm chủ tập thể.
- Em hãy nêu một số việc có thể làm để biểu hiện tinh thần làm chủ tập thể của học sinh cấp I.

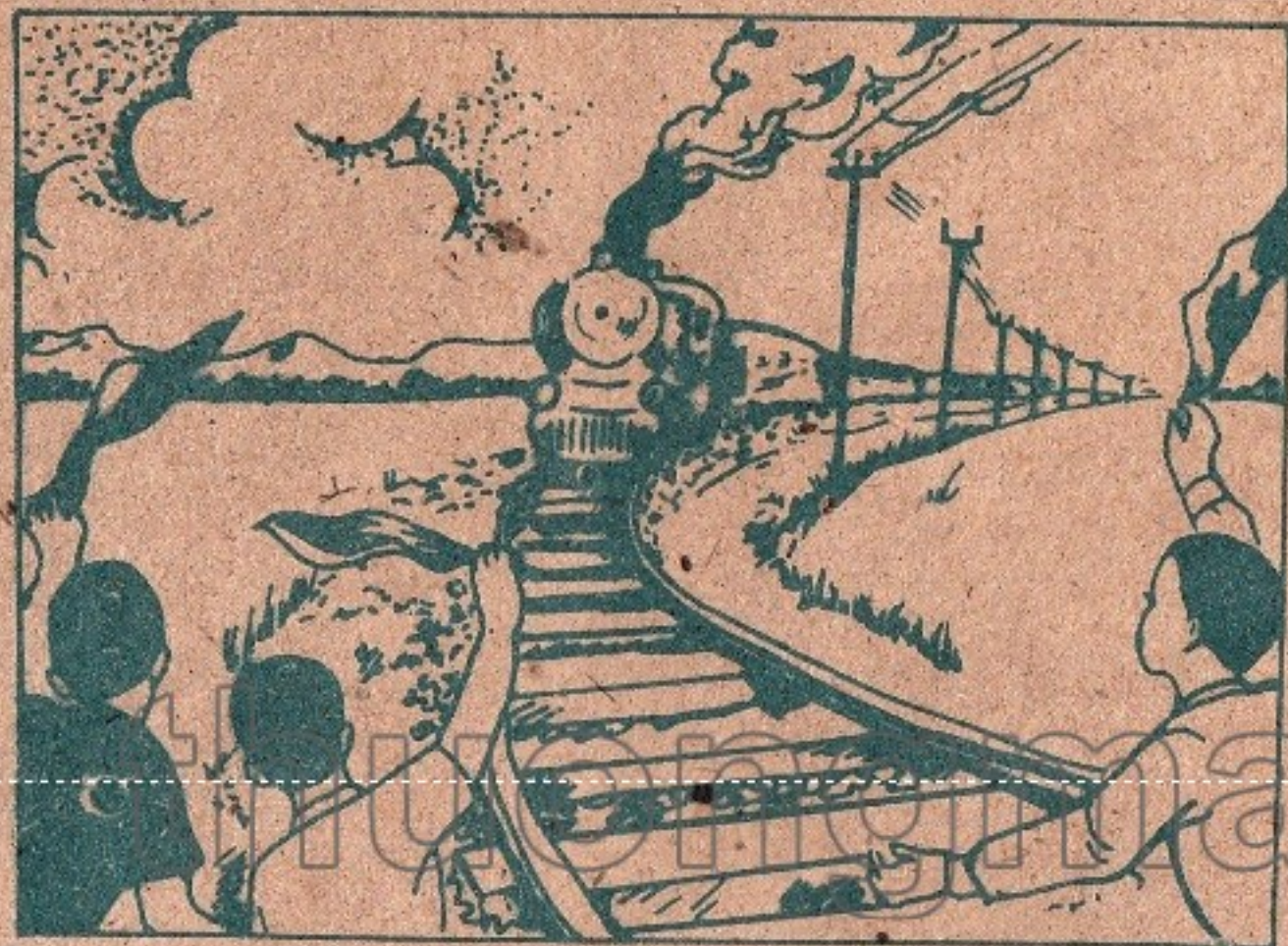
BÀI HỌC

Chúng em làm chủ lớp, trường
Mọi người tự giác đảm đương, không nề.

THỰC HÀNH

- Tự động sửa sang trường lớp sạch đẹp.
(không chờ phân công, không đợi kẻ thành tích).
- Lao động tích cực cùng tập thể lớp, tập thể trường.
- Đoàn kết giúp đỡ nhau làm cho lớp vững mạnh.
- Học giỏi để nêu cao danh dự lớp.

BẢO VỆ NHỮNG TÀI SẢN VÀ CÔNG TRÌNH LỚN CỦA NHÀ NƯỚC

CƯỚP TÀU T. L. 3

— «Ta chạy ngược lại các bạn ơi! Chỉ còn mười phút nữa tàu sẽ qua!» Thăng vội kêu lên.

Cả một quãng đường sắt bị cong đi và bật tung lên! Ai gây ra sự việc này? Nếu cứ để thế, con tàu xịch đến sẽ xảy ra tai nạn khủng khiếp.

Đề nghị của Thăng được chấp nhận ngay. Như ba mũi tên, Thăng và hai bạn lao nhanh trên con đường tàu. Không biết đã mấy lần rồi, họ vấp vào đá, ngã chúi về phía trước, nhưng các bạn vẫn tiếp tục chạy.

Và kia, đoàn tàu đang lao tới, rầm rộ, còi thét vang. Tò lái máy chưa biết gì hết.

Ba em cùng đứng lại, tay vẫy lia lịa. Còi toe toe thét liên hồi; ầm ầm con tàu băng băng tiến về phía trước.

— «Cởi khăn quàng đỏ ra, các bạn ơi!». Thăng lại hò hét. Trong nắng tung bừng, ba chiếc khăn quàng đỏ thắm quần quai trong gió như hồi hộp, lo lắng. May thay, đoàn tàu giảm tốc độ, chạy từ từ rồi dừng hẳn.

Nghe các em kể lại sự việc, tất cả mọi người trầm trồ khen ngợi sự mưu trí, dũng cảm của ba thiếu niên. Việc làm tốt của các bạn đã cứu cả một đoàn tàu và bao nhiêu con người thoát khỏi một tai nạn ghê gớm.

Theo **THẾ HÙNG**
(Báo T.N.T.P. — 1977)

Chú thích:

— Ngày 12-9-1977, ba em thiếu nhi Cao Tất Hiến, Trần Ngọc Thiết, Hoàng Đức Thăng đã cứu một đoàn tàu trên đoạn đường sắt Sa lung - Tân an (tỉnh Bình trị thiên).

CÂU HỎI

1. Thấy quãng đường sắt bị bật tung, ba bạn thiếu niên đã làm gì?
2. Các bạn đã tỏ ra mưu trí và dũng cảm thế nào?
3. Việc làm tốt của các thiếu niên đã có tác dụng lớn lao ra sao?
4. Theo ý em, việc làm của các bạn đã tỏ rõ những đức tính gì?

BÀI TẬP

Nếu thấy một quãng đường sắt bị hỏng (do thiên tai, do địch phá) em cần có những biện pháp gì cấp tốc phải làm ngay?

Neu chi tiết tất cả những công việc phải làm (trong hoàn cảnh có bạn bè ở bên cạnh; trong hoàn cảnh chỉ một mình em).

BÀI HỌC

Những công trình lớn như đường sắt, cầu cống, đê điều, nông trường, kho tàng, bến tàu, nhà ga... đều là của công, đều là tài sản của nhân dân và đều do công sức của nhân dân xây đắp.

Bảo vệ những tài sản và những công trình lớn của Nhà nước phải là bổn phận của mỗi công dân.

THỰC HÀNH

Làm một vài việc sau để bảo vệ đường sắt (đường dây điện, cầu cống, đê điều, kho tàng...).

Cảnh giác trước âm mưu phá hoại của địch.

Phát hiện kịp thời những chỗ hư hỏng của các công trình công cộng (phát hiện ra thì báo ngay cho người lớn, cho công an).

BÀI 9

BẢO VỆ CỦA CÔNG

BA BAO TÀI GẠO

Đêm đã khuya. Một chiếc xe vận tải lớn chở đầy gạo vượt qua thị trấn rồi từ từ đỗ ở một quãng hẻo lánh. Chỗ này nhà cửa thưa thớt và đều ở cách xa đường nhựa.

Xe bóp còi nhẹ nhẹ rồi sau đó ánh đèn pha vụt tắt. Người phụ xe hấp tấp nhảy từ ca-bin xuống rồi trèo vội lên sau xe. Anh lấy sức vãn ba bao tải rồi lần lượt hất xuống vệ đường. Trong đêm tĩnh mịch, tiếng những bao gạo rơi bịch, bịch, bịch nặng nề, ít âm vang.

Người phụ xe chăm chú quan sát nơi dỡ hàng, phát hiện từng bụi cây, mô đất. Sau khi đã yên trí là không nhầm, như cái bóng đen, anh lại chạy lên ngồi ở ca-bin bên cạnh người lái. Có tiếng thì thảo trao đổi với nhau. Rồi đèn pha lại bật sáng chói, xé rách màn đêm. Ô-tô nổ máy và tiếp tục lao trên đường nhựa.

Tại sao ô-tô lại dỡ hàng một cách lén lút như thế ở một nơi vắng vẻ trong đêm hôm khuya khoắt? Chắc chắn là chỉ một lát sau, sẽ có những bóng đen khác đến chuyển ba bao tải gạo tới một nơi kín đáo nào đó.

Ai biết được đã bao nhiêu lần rồi, cách dỡ hàng lén lút như thế đã được thực hiện. Hãy chặn tay bọn ăn cắp đó lại! Chỉ có thể mới bảo vệ được của công, mồ hôi nước mắt của nhân dân.

CÂU HỎI

1. Chiếc xe vận tải chở gạo dỡ ở chỗ hẻo lánh để làm gì?
2. Những điều gì chứng tỏ đây là một việc làm lén lút của kẻ gian phi?
3. Hãy kể một vài chuyện ăn cắp hàng hóa của Nhà nước mà em biết.
4. Chúng ta cần có thái độ như thế nào đối với những việc ăn cắp đó?

BÀI TẬP

Kẻ gian lấy hàng hóa của Nhà nước đem gửi một nơi và tổ chức để bán ra ngoài.

Nếu chỉ nghi ngờ thôi (chưa biết chính xác) em phải làm gì? Tại sao phải như thế?

Nếu phát hiện được, thái độ của em phải thế nào và cần làm những việc gì?

BÀI HỌC

Hiện nay, nhân dân lao động cả nước ta đang hăng hái làm việc để hàn gắn những vết thương chiến tranh và xây dựng lại đất nước. Nhưng có một số người lười biếng, tham lam, vô lương tâm đã ăn cắp của công, lén lút làm ăn phi pháp, tham ô, móc ngoặc, phe phẩy... Nhà nước quyết trừng trị bọn người xấu xa đó. Là học sinh, chúng em rất căm ghét việc làm của chúng và hết sức giúp đỡ các chú công an chặn bàn tay chúng lại.

THỰC HÀNH

Phát hiện những việc làm lãng phí, ăn cắp của công, dùng của công vào việc riêng và phê bình lên án những sự việc đó.

GIỮ ĐỒ DÙNG LAO ĐỘNG ĐƯỢC BỀN LÂU

CHUYỆN ĐỌC

LƯỚI CUỐC BỊ MÈ

Hải bỏ mạnh cước xuống đất. Một tiếng « cục » nhẹ làm lưới cước dừng lại.

— Va phải đá rồi!

Hải vừa làm bầm vừa ra sức giăng bừa thêm một nhát nữa. Lưới cước bật mạnh lên. Tay Hải chùn lại. Hải giơ cước lên xem. Lưới cước đã bị quần một miếng. Hải chạy vào nhà lấy búa ra. Sau một lúc ghè ghè, đập đập, Hải đã làm chỗ quần rời ra. Cước đã bị mề.

Đề công việc khỏi bỏ dở, Hải chạy đi mượn bác Tĩnh chiếc cước khác. Vừa cầm lấy chiếc cước của bác thì Hải đã kêu lên:

— Sao lưới cước mòn thế này hở bác?

Bác tươi cười:

— Bác mua lưới cước này đã hơn mười năm rồi. Mỗi khi dùng xong bác đều rửa sạch rồi gác lên chuồng lợn cho khô đi. Khi gặp vật rắn, bác đều lựa cước bày lên. Bởi vậy cước tuy đã mòn một nửa nhưng vẫn tốt như thường.

Hải tự trách mình đã không giữ cước cẩn thận nên vừa mua về được ít lâu nay đã bị mề rồi.

CÂU HỎI

1. Tại sao lưới cước của Hải bị mề?
2. Bác Tĩnh đã giữ gìn cước cẩn thận như thế nào?
3. Em đã thấy bà con xung quanh giữ gìn đồ dùng lao động ra sao?
4. Em đã có những ưu, khuyết điểm gì trong việc giữ gìn đồ dùng lao động?

BÀI HỌC

Đề tiết kiệm tiền mua sắm và đỡ tốn công sửa chữa, chúng em cần giữ gìn đồ dùng lao động cẩn thận. Người lao động giỏi phải biết giữ gìn đồ dùng lao động bền lâu.

THỰC HÀNH

Sử dụng đồ dùng lao động đúng chỗ, giữ gìn không để hư hỏng.

Sau khi lao động phải lau, rửa đồ dùng lao động sạch sẽ, cất chỗ cao ráo.

TIẾT KIỆM CỦA CẢI ĐÃ LÀM RA

COI TRỌNG HẠT GẠO

Trong công tác, trong sinh hoạt, từ việc nhỏ đến việc lớn, Bác Hồ đều dạy: « Tiết kiệm của cải tức là quý trọng sức lao động của đồng bào ». Bác nhắc nhở mọi người: « Nếu làm ra mà tiêu phí hết thì còn lấy gì mà xây dựng đất nước. Chúng ta phải coi trọng đồng tiền, hạt gạo của nhân dân ».

Bác dạy cán bộ như thế và Bác cũng thường xuyên nêu gương sáng tiết kiệm.

Trong sinh hoạt hàng ngày ở cơ quan, Bác căn dặn không được nấu cơm thừa; nếu lỡ thừa thì bữa sau phải ghē lại. Bác không quên nhắc: « Khi ăn cơm không được dề rơi vãi. Muốn có hạt gạo trắng, người nông dân phải chịu hai sương một nắng, bỏ ra biết bao mồ hôi nước mắt ».

Đề có thêm thức ăn, Bác khuyên nên trồng rau.

Hồi ở Pắc bó, cơ quan đông khách. Anh em phải chạy thức ăn vất vả. Bác nói: « Khi ít rau thì phải thêm muối, khi có nhiều rau thì bớt muối đi ».

Thỉnh thoảng cơ quan mua được con gà hay con vịt. Nhiều anh em muốn xào xào ăn cả một bữa cho thỏa thuê. Theo lời Bác, nhà bếp đã rang mỡ lên để ăn dần. Bác dạy: « Kháng chiến còn gian khổ, chúng ta phải tiết kiệm để đỡ gánh nặng cho nhân dân ».

Theo sách « Bác Hồ kính yêu »
Nhà xuất bản Kim Đồng - 1976

CÂU HỎI

1. Bác Hồ dạy chúng ta phải tiết kiệm vì những lý do gì?
2. Bác thường xuyên nêu gương tiết kiệm như thế nào?
3. Tại sao Bác lại phải tiết kiệm như thế? Có bạn nói « Hoàn cảnh hiện nay khác với thời Bác Hồ hoạt động bí mật hoặc trong kháng chiến chống Pháp, không phải tiết kiệm như Bác Hồ nữa ». Em nghĩ gì về câu nói đó?
4. Em đã có những ưu điểm và khuyết điểm gì trong việc tiết kiệm của công?

BÀI TẬP

Ở nhiều trường, các bạn học sinh đã tích cực tham gia kế hoạch nhỏ « Thu nhặt giấy vụn ». Hãy nói kế hoạch nhỏ đó có ích lợi gì?

Bản thân em đã làm gì để tiết kiệm của công?

BÀI HỌC

Tiết kiệm của cải làm ra là quý trọng sức lao động của nhân dân. Nếu làm ra mà tiêu phí hết thì còn lấy gì mà xây dựng chủ nghĩa xã hội. Không phải chỉ lúc khó khăn thiếu thốn mới tiết kiệm, mà lúc đầy đủ sung sướng cũng phải tiết kiệm từng li, từng tí.

THỰC HÀNH

Giữ gìn sách vở, đồ dùng, quần áo, bàn ghế (không đánh đồ đạc, không dề mất, không xé vở, không ngồi lê xuống đất..., không viết, khắc bần lên bàn ghế, không lôi kéo, quăng quật bàn ghế).

PHÒNG BỆNH HƠN CHỮA BỆNH

CHUYỆN ĐỌC

BẠN LÂM BỊ ỐM

Lâm mới lên chín tuổi, mà thoạt trông ai cũng tưởng Lâm đã mười một, mười hai tuổi rồi. Không những Lâm cao hơn các bạn, mà Lâm lại còn khỏe nữa. Anh em trong lớp gọi đùa là Lâm Voi. Lâm Voi cũng có tí chủ quan về sức khỏe của mình. Lâm thường nói:

— Mình đánh cuộc với các cậu, mình không bao giờ ốm cho mà xem!

Ấy thế mà hôm vừa rồi y sĩ phải đến thăm bệnh cho Lâm Voi. Hôm ấy Lâm nằm trên giường, mặt đỏ nhừ, miệng thở phì phò. Y sĩ vừa đến nơi, mẹ Lâm nói luôn:

— Khô quá! Trời nắng to như thế mà cháu nó cứ cái đầu đề trần phơi nắng suốt ngày: hết đá bóng ở bãi Đình lại chơi quay ở ngoài gò Ôi. Tôi đã bảo cháu tìm chỗ mát mà chơi kéo ôm thì cháu cứ nói: «U đừng ngại, con chẳng ốm đâu mà sợ». Thế rồi chiều về là cháu sốt.

Thăm bệnh xong, y sĩ bảo Lâm:

— May cháu chỉ cảm nhẹ thôi, uống thuốc và nghỉ vài ngày sẽ khỏi. Từ rày, cháu phải chú ý bảo vệ sức khỏe nhé.

CÂU HỎI

1. Tại sao anh em gọi đùa Lâm là Lâm Voi?
2. Vì sao Lâm bị cảm nắng?
3. Vì sao phải giữ gìn sức khỏe? Nếu bị bệnh ảnh hưởng đến học hành, đến gia đình thế nào?
4. Muốn giữ gìn sức khỏe, trước hết ta phải làm gì?

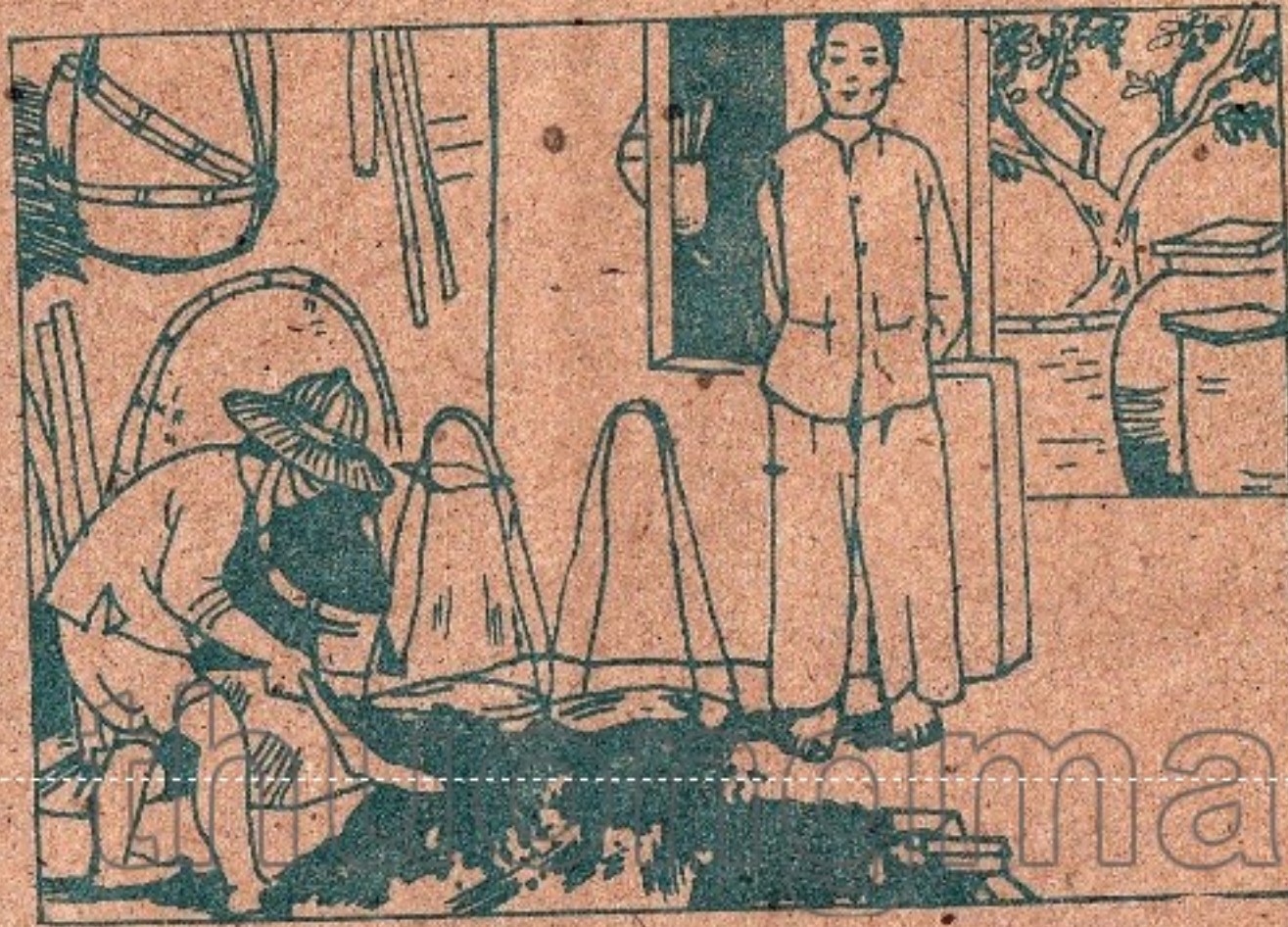
BÀI HỌC

Sức khỏe rất quý. Có khỏe mạnh mới vui vẻ, phấn khởi làm việc được. Người hay đau yếu không những không làm việc được, mà còn làm phiền đến những người xung quanh. Các em phải giữ gìn vệ sinh, rèn luyện thân thể để có sức khỏe tốt.

THỰC HÀNH

- Ăn ngủ có điều độ, không ăn rau sống, quả xanh, không uống nước lã, không ăn những thức ăn đã ôi hoặc thiu, không thức quá khuya.
- Đi nắng phải đội nón, mũ, đi mưa phải có áo che mưa.
- Tích cực tham gia tiêm phòng dịch, phòng bệnh.
- Thực hiện đúng nội quy vệ sinh.

GIỮ VỆ SINH TRONG LAO ĐỘNG

CHUYỆN ĐỌC

EM HIỀN VÀ BÁC CHỦ NHIỆM

Hiền rất tích cực lao động, nhưng ít chú ý giữ vệ sinh trong lao động. Buổi lao động tuần trước, tồ Hiền được phân công đi bón phân cho mấy khóm mía trồng ở vườn trường. Riêng Hiền được giao trách nhiệm lại đặng bác chủ nhiệm hợp tác xã xin tro để bón khoai. Hiền phấn khởi nhận trách nhiệm, liền mang quang gánh đi ngay.

Nhà bác chủ nhiệm đun bếp bằng rạ và lá khô nên rất nhiều tro. Đống tro vừa to, vừa cao ở ở đầu bếp.

Sau khi hỏi xin và được bác chủ nhiệm đồng ý. Hiền liền bước vào đống tro, định dề hót cho nhanh.

Nhưng Hiền vừa giẫm chân vào thì tro bay tung lên, bám đầy vào mặt và mũi. Hiền không sao mở được mắt nữa, nên cứ loay hoay mãi.

Bác chủ nhiệm thấy vậy liền bảo :

—Cháu làm như vậy không được đâu? Cháu lên nhà lấy mũ của bác đội vào đã. Có khẩu trang thì tốt, nếu không cháu quấn khăn tay che miệng lại. Tốt hơn nữa là cháu đổ một thau nước vẩy lên rồi hãy hót.

Hiền thực hiện theo lời bác chủ nhiệm ; quả là tốt hơn nhiều, và đỡ bụi, hót lại nhanh.

Từ buổi đó trở đi, Hiền có nhiều tiến bộ về mặt giữ vệ sinh trong lao động.

CÂU HỎI

1. Trong lao động, Hiền thường có thiếu sót gì?
2. Buổi hót tro ở nhà bác chủ nhiệm, Hiền làm như thế nào?
3. Hiền được bác chủ nhiệm hướng dẫn ra sao?
4. Không giữ vệ sinh trong lao động sẽ có hại thế nào?

BÀI HỌC

Trong khi lao động phải giữ vệ sinh. Phải có đủ đồ dùng cần thiết để tránh bụi bặm và vi trùng của nhiều thứ bệnh nguy hiểm.

THỰC HÀNH

Khi lao động phải mang đầy đủ đồ dùng bảo hộ lao động. Khi làm vệ sinh phải mang khẩu trang, chổi có cán dài, vẩy nước trước khi quét, vào chỗ bẩn phải đi guốc, v.v...

SỨC KHỎE LÀ VỐN QUÝ

CHUYỆN ĐỌC

KHO BÁU

Xưa có một chàng thích giàu có, cứ luôn miệng nói:

— Nếu như tôi có nhiều của thì tốt quá!

Người thợ đục đá đi ngang qua nghe tiếng liền bảo:

— Anh có cả một kho báu rồi kia mà.

Anh chàng ngạc nhiên:

— Tôi có cả một kho báu à? Nó ở đâu?

— Đòi mắt anh đấy! Anh muốn đòi nó lấy nhiều tiền không?

— Ông nói gì lạ vậy? — anh chàng sợ hãi trả lời — Tôi không bao giờ đòi!

— Thôi được, nếu vậy thì anh hãy đưa đây một cánh tay, anh sẽ có thật nhiều vàng.

— Úi chà, không! Tôi không đòi tay lấy vàng đâu!

Người thợ đục đá cười:

— Bây giờ anh đã thấy anh giàu có rồi nhé. Còn than vãn nỗi gì? Vốn quý của con người là sức khỏe với một thân thể nguyên vẹn và khỏe mạnh, không tiền bạc nào có thể đổi được. Phải biết giữ gìn và chịu khó luyện tập để tăng cường sức khỏe. Có nó, anh sẽ có tất cả; còn như thiếu nó, chẳng tiền của nào có thể làm cho anh sung sướng được.

Theo « Báo TNTP số Tết 1978 »

CÂU HỎI

— Vì sao anh chàng thích giàu có lại từ chối tiền của?

— Có đúng sức khỏe là vốn quý, không gì có thể đổi được không?

— Em đã làm được gì để bảo vệ và tăng cường sức khỏe?

BÀI TẬP

Em hãy nói cần phải làm như thế nào để rèn luyện sức khỏe. Cần giữ gìn thế nào để thân thể lành lặn, tránh mọi thương tật. Em sẽ thực hiện tất cả những điều đó như thế nào?

BÀI HỌC

Sức khỏe là vốn quý. Mỗi học sinh phải biết bảo vệ, luyện tập để tăng cường sức khỏe và giữ cho thân thể lành lặn, tránh mọi thương tật.

Thiếu sức khỏe, học tập sẽ khó khăn, lao động bị trở ngại. Có sức khỏe tốt, giữ được thân thể lành lặn, tránh mọi thương tật là điều kiện quan trọng để làm việc vì lợi ích của Tổ quốc và nhân dân.

THỰC HÀNH

- Đề mắt vừa tầm sách khi viết, khi đọc đề tránh cận thị.
- Ngồi thẳng người, không tỳ ngực vào bàn đề tránh vẹo cột sống, tức ngực.
- Tắm giặt luôn cho da sạch sẽ.
- Ăn chín, uống nước đun sôi đề nguội, điều độ khi ăn khi làm, khi chơi đề bảo vệ sức khỏe.
- Không chơi những trò chơi nguy hiểm, không đánh nhau, gây thương tật cho nhau.

BÀI 15

BIẾT ƠN VÀ GIÚP ĐỠ CHA MẸ

CHUYỆN ĐỌC

MỘT BUỔI SÁNG CỦA HÀ THỊ ỪNG

Ừng vừa cho gà ăn xong, quay lại đã thấy mẹ khẽ nhe bụng nời cám đến bên chuồng lợn. Ừng vội chạy đến.

— Mẹ đang ớm, đề con làm cho!

Em nhanh nhẹn múc từng gáo cám và rau đồ vào máng lợn. Bốn con lợn béo tròn ứn ứn đến gần Ừng. Chỉ một loáng, em đã múc xong cám. Có tiếng gọi ở ngoài cổng:

— Ừng! Đi học đi.

— Chờ một tí!

Uởng lên nhà lấy sách vở xong ra sân gánh đôi sào. Trông thấy vậy, mẹ vội nói:

— Con đã lấy hộ bố mẹ bốn tấn phân để bán cho hợp tác rồi. Hôm nay đi học về con hãy chăn trâu thôi, đừng lấy phân nữa kéo mệt.

Uởng tươi cười:

— Mẹ thì mệt, bố thì bận, con phải làm giúp bố mẹ chứ!

Nói rồi, Uởng bước nhanh theo bạn. Bên lối đi, ba luống rau Uởng vừa tưới lúc ngủ dậy, giờ như tươi tốt hẳn lên. Dưới làn gió sớm, những tàu lá đu đưa như vẫy chào cô gái Tây tốt nét.

Phỏng theo TRẦN THĂNG
(Cháu ngoại Bác Hồ)

Chú thích:

— Hà Thị Uởng, người dân tộc Tây, ở hợp tác xã nông nghiệp Chiền châu (Hà sơn bình). Năm 1963 em học lớp 1. Uởng đã giúp đỡ gia đình chăn nuôi 30 con gà, 4 con lợn, trồng 3 luống rau và lấy 4 tấn phân bán cho hợp tác xã. Uởng còn nuôi một con trâu cho hợp tác xã. Em đã được Bác Hồ khen và tặng thưởng huy hiệu của Người.

Giải nghĩa:

Khe nẻ bụng nổi cám: bụng nổi cám một cách nặng nhọc.
Đôi sào: đôi rờ thưa mắt, to nan dùng để dựng các thứ khoai, sắn hoặc lót lá vào dựng phân.

CÂU HỎI

1. Trước khi cho lợn ăn, Uởng đã giúp bố mẹ việc gì?
2. Hàng ngày, em đã giúp đỡ gia đình được những công việc gì?
3. Khi mẹ bảo Uởng đừng lấy phân nữa, Uởng đã trả lời thế nào?

BÀI HỌC

Cha mẹ sinh ra ta.
Nuôi ta từ tấm bé.
Ta biết ơn cha mẹ
Phải giúp đỡ hàng ngày
Mọi công việc chân tay,
Đề mẹ cha đỡ bận.

THỰC HÀNH

- Khi cha mẹ gọi phải dạ, bảo phải vâng và làm theo lời cha mẹ.
- Đặt kế hoạch hàng ngày giúp đỡ cha mẹ.
- Làm sổ báo công hàng tuần ghi những việc đã giúp cha mẹ.

NIỀM NỖ TIẾP ĐÓN KHÁCH LẠ

CHUYÊN ĐỌC

CHÁU NGOAN QUÁ BÁC PHẢI THƯỜNG CHO CHÁU CÁI TAY

Chiều thứ năm vừa qua, Ngọc được nghỉ ở nhà. Em đang hướng dẫn Nam tập viết, bỗng có tiếng gõ cửa.

Ngọc vội ra mở thì ra bác Ba, bạn của mẹ em ở quê ra chơi. Em lễ phép chào và mời bác vào nhà. Em nhanh nhẹn đỡ cho bác cái tay nải để nhẹ nhàng lên ghế. Bác Ba hỏi:

— Mẹ cháu có nhà không?

— Thưa bác, mời bác ngồi nghỉ, chỉ lát nữa là mẹ cháu về.

Em lấy chén rót nước mời bác uống. Em lại múc một chậu nước sạch để bác rửa mặt và chân tay.

Bác Ba thấy Ngọc biết niềm nở tiếp đón khách, bác rất vui lòng. Bác khen Ngọc: « Các cháu bây giờ ngoan quá! »

CÂU HỎI

1. Có khách đến chơi, Ngọc tiếp đón như thế nào?
2. Trong khi chờ mẹ về, Ngọc đã làm gì cho khách vui lòng?
3. Tại sao việc làm của Ngọc đáng khen?
4. Tại sao các em phải niềm nở tiếp đón khách?

BÀI HỌC

Chúng em kính mến khách của cha mẹ cũng như cha mẹ.

THỰC HÀNH

Học tập và cố gắng thực hiện tốt những điều đã dạy trong bài.

NGHE LỜI BẠN TỐT

CHUYÊN ĐỌC

ĐÔI BẠN ĐANH NHAU

Trên đường về nhà, Hòa nhắc Tính:

— Tối nay cậu nhớ làm bài toán cô giáo cho lúc chiều nhé. Chỗ nào chưa hiểu, cậu gọi mình, chúng ta cùng làm.

— Tôi không làm. Tối nay, tôi còn bận!

Hòa thấy Tính cẩu, vẫn nhẹ nhàng tiếp:

— Nếu tối nay cậu bận thì sáng mai làm vậy!

Sáng hôm sau Hòa sang nhà Tính nhưng Tính đã chạy tốt ra bãi đá bóng rồi. Hòa theo ra, thấy Tính, Hòa hỏi:

— Bài làm xong chưa mà cậu đã đi chơi?

Tính vừa vờn bóng vừa đáp:

— Ai chả biết cậu chăm học, được cô giáo khen. Tôi chỉ lười ya mãi chơi thôi!

Chiều hôm ấy Tính đến trường với bài toán sai vì làm vội. Cô giáo không bằng lòng và Tính bị điểm 1. Buổi học tan, Hòa đi cạnh Tính lại nhắc:

— Mai có bài học thuộc lòng, cậu cố học thuộc nhé. Nếu cậu học một mình buồn thì tôi sang học với.

Tính không trả lời, định rào bước đi trước Hòa. Nhưng lần này hình ảnh con 1 làm Tính suy nghĩ: « Giá mình nghe lời Hòa hôm qua thì làm gì đến nỗi! Chốc nữa về bố hỏi, mình sẽ trả lời sao đây? » Rồi Tính quay lại bảo Hòa:

— Tối nay, tôi chờ cậu ở nhà...

Phỏng theo chuyện « Con bướm trắng »
của NGỌC TOÀN

CÂU HỎI

1. Trên đường về, Hòa nhắc Tính làm gì?
2. Tính có nghe lời Hòa không? Kết quả ra sao?
3. Em nghĩ gì về Hòa?
4. Nghe lời bạn tốt có lợi gì?

BÀI HỌC

Bạn tốt muốn ta cùng tiến bộ. Bạn khuyên ta điều hay lẽ phải. Ta nên nghe lời bạn tốt.

THỰC HÀNH

- Học tập chăm chỉ của bạn.
- Thân ái, đoàn kết kiên trì giúp bạn tiến bộ.

GIỮ LỜI HỨA

CHUYỆN ĐỌC

ĐÃ HỨA LÀ LÀM

Những người ở gần Bác đều nhận thấy Bác đã hẹn là có, đã hứa là làm. Bác hẹn đồng chí nào, giờ nào đến gặp Bác là đến đúng giờ ấy, Bác đã chờ sẵn. Bác đã hẹn gặp ai thì dù mưa to bão lớn, dù đêm tối mịt mùng, khó khăn đến mấy Bác cũng đến. Dưới đây chỉ kể một mẩu chuyện nhỏ:

Hồi ở Pắc bó, một hôm Bác chuẩn bị đi công tác, có một em bé trong số các em thường ngày quần quít bên Bác, với Bác mua cho một cái vòng bạc (các em miền núi thường rất thích đeo vòng bạc ở cổ tay). Em nói rồi chào Bác và Bác lên đường.

Hơn hai năm sau Bác trở về, mọi người mừng rỡ ra đón Bác, hỏi thăm sức khỏe Bác, không ai còn nhớ đến chuyện em bé với Bác mua quà năm xưa. Nhưng riêng Bác thì Bác vẫn nhớ định ninh. Bác từ từ mở túi, lấy ra một cái vòng bạc mới tinh và trao cho em bé. Em bé và mọi người cảm động đến rơi nước mắt. Bác bảo đồng chí đi theo Bác:

— Cháu nó nhờ mua tức là nó muốn lắm. Mình đã hứa thì phải làm cho kỳ được. Không làm được thì đừng có ừ.

Bác bảo đây là chữ «tín». Cần giữ trọn lòng tin của mọi người.

CÂU HỎI

1. Qua bài này em học tập Bác đức tính gì?
2. Tại sao cần phải giữ lời hứa?

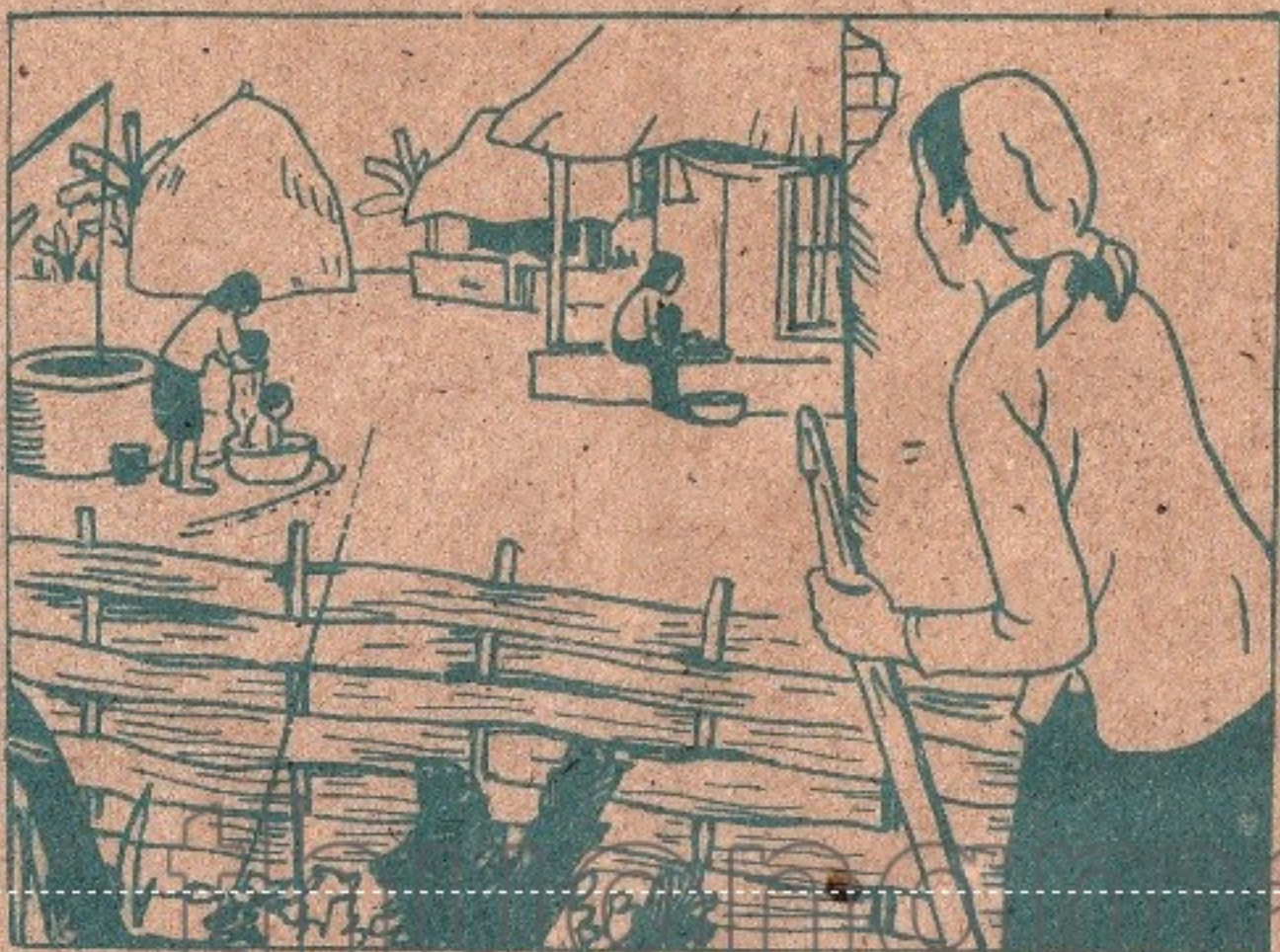
BÀI HỌC

Biết giữ lời hứa là một đức tính rất quý. Đã hứa với ai điều gì thì phải vượt mọi khó khăn để làm bằng được. Có giữ được lời hứa mới gây được lòng tin với mọi người.

THỰC HÀNH

- Hứa hẹn với ai điều gì phải quyết tâm làm bằng được.
- Thực hiện những điều đã hứa với cha mẹ, thầy giáo, cô giáo, với Đội và với bạn bè.

GIÚP ĐỠ GIA ĐÌNH THƯƠNG BINH LIỆT SĨ

CHUYỆN ĐỌC

NHỮNG CÔ TIỀN NHỎ

Cô Ngọc đặt gánh lúa xuống sân kho rồi rẽ về nhà. Mới đến sân, chị đã gọi:

— Thành, Lan ơi! Ra mẹ cho cháu cháu nào!

Không có tiếng trả lời, cô gọi lượt nữa rồi đẩy cửa vào nhà. Màn đã vắt lên gọn ghẽ, nhà cũng đã quét sạch. Vậy các con cô ở đâu? Cô lo lắng nhìn ra bờ ao rồi đi vội ra cổng. Đến khi biết hai con đang vui đùa trên lớp mẫu giáo cô mới yên tâm.

Một hôm gần trưa, cô vội vã về nấu cơm. Cô vào bếp định lấy cái rá thì lạ chưa: nồi cơm gạo mới đã

vẫn trong bếp; trên chạn nồi riêu cua được dây kỹ, rổ rau muống chẻ treo trên quang đầu nhà. Cô mỉm cười: « Thật cứ như là có tiên đến giúp ấy! ».

Thế rồi một buổi chiều cô có việc tạt qua nhà. Hai em Mùa và Hiện đang ở trong nhà. Mùa tắm rửa cho hai cháu Thành, Lan bên giếng nước, còn Hiện thái bèo ở góc vườn. Thấy cô về, hai em vội chạy vào nấp bên cối xay. Cô Ngọc thấy hết. Cô bật cười lại gần thân mật hỏi:

— Sao hai em lại đến giúp chị thế?

Mùa và Hiện lúng túng không đáp. Nhưng nhìn những chiếc khăn quàng đỏ trên vai, cô Ngọc thừa hiểu rằng hai em là những đội viên nhi đồng đến giúp đỡ những gia đình liệt sĩ neo đơn.

Giải nghĩa:

Neo đơn: vắng người.

CÂU HỎI

1. Hai bạn đội viên Mùa và Hiện đã làm việc gì của Đội? Ý nghĩa của việc ấy.
2. Tại sao lại giúp đỡ bí mật như vậy?

BÀI HỌC

Chúng em là đội viên Đội nhi đồng Hồ Chí Minh. Chúng em quyết tâm làm tốt mọi công việc của Đội giao cho, nhất là việc giúp các gia đình thương binh, liệt sĩ.

NẾP SỐNG VĂN MINH NƠI CÔNG CỘNG

CHUYÊN ĐỌC

TRẬT TỰ VÀ LỊCH SỰ Ở ĐƯỜNG PHỐ

Các bạn thiếu niên ấy vừa ở công trường học kéo ra. Tất cả sáu bạn với sáu cái xe đạp. Chắc họ học cùng một lớp vì đương sôi nổi trao đổi về một bài kiểm tra ở lớp.

Từ trên vỉa hè họ đã nhảy lên xe sau khi gài cặp sách vào chỗ để hành lý.

Họ dàn thành hàng ba, vừa đạp xe vừa vịn tay vào vai nhau, thông dong như những người đi bộ dạo mát sau một buổi làm việc mệt nhọc. Xe cộ đi ngược, đi xuôi.

Các bạn thiếu niên đi nghênh ngang, tưởng như đường cái chỉ dành riêng cho mình.

— Này, các cậu làm bài thế nào? — một bạn trong nhóm hỏi — Các bạn khác trả lời ồn ào, người nói bài dễ, người kêu khó, quát tháo, văng tục...

Bỗng nhiên có bạn gọi ới ới: « Đợi mình một tí, các cậu vội thế! ». Họ hò hét thoải mái, khoa tay, đầu gật gù, miệng cười hô hố.

Bỗng có tiếng kêu thét lên: « Thôi chết rồi! » Việc gì đã xảy ra thế? Một chiếc xe Hon-da ở đường rẽ vụt tới và do mãi đùa nghịch, một bạn thiếu niên không chú ý nên đã đề xe húc phải xe máy. Xe đạp bị cong vênh. May mà người không ai việc gì cả.

Các bạn thiếu niên phải lịch sự và trật tự ở nơi đường phố, và phải tuân theo luật đi đường. Có giữ trật tự và tuân theo luật đi đường mới tránh được tai nạn đáng tiếc có thể xảy ra.

CÂU HỎI

1. Các bạn thiếu niên đã đi xe đạp như thế nào ở trên đường phố?
2. Các bạn đã làm ồn ào thế nào?
3. Các bạn thiếu niên đã phạm những khuyết điểm gì?
4. Nếp sống văn minh ở đường phố đòi hỏi ta phải tuân theo những điều gì?

BÀI TẬP

Liên hệ với tình hình lớp học — Nêu những ưu điểm và khuyết điểm của các bạn về nếp sống văn minh ở đường phố.

Nói rõ tại sao phải khắc phục những khuyết điểm và phát huy những ưu điểm đã có.

Đường phố là nơi công cộng.

Cần làm cho đường phố văn minh, lịch sự, sạch sẽ, trật tự. Muốn thế chúng ta phải rèn luyện nếp sống văn minh, lịch sự ở đường phố. Văn minh, lịch sự ở đường phố là đức tính của con người mới làm chủ tập thể. Lịch sự và trật tự là tôn trọng người khác. Thiếu tôn trọng trật tự trên đường phố và không tuân theo luật đi đường sẽ xảy ra những tai nạn đáng tiếc, có khi nguy hiểm chết người!

THỰC HÀNH

Thực hiện, khi ở ngoài đường phố:

- Ăn mặc gọn gàng, sạch sẽ.
- Ăn nói nhã nhặn, lịch sự.
- Giữ đúng luật đi đường.
- Nhường bước người tàn tật, trẻ em, phụ nữ, người già cả.

NÓI NĂNG CÓ LỄ PHÉP

CHUYỆN ĐỌC

TRÊN ĐƯỜNG VỀ NHÀ

Tan học, Hải và Sơn cùng về một đường. Hai em chuyện trò riu rít. Một ông khách đi đường dừng lại hỏi các em: « Đường ra ga Hàng cỏ lối nào? Các em chỉ giúp ». Sơn đang cười, vội đứng lại ngay ngăn đáp: « Thưa bác, bác cứ đi đến ngã tư đường Quang Trung và đường Trần Hưng Đạo. Bác rẽ tay phải, cứ trông thẳng là thấy ga ạ! ».

- Cảm ơn các em!

- Chúng cháu không dám, chào bác ạ!

Ông khách đi khỏi, Hải bảo Sơn :

— « Sao cậu lễ phép quá thế? Người ta nhờ mình mà mình còn phải thưa gửi cho mất thì giờ. Cả ông khách đi đường nữa, còn về với chào với cảm ơn! ».

Sơn chưa biết trả lời thế nào thì anh Hà đi sau, nghe biết chuyện liền đỡ lời: « Nói năng có lễ phép với mọi người như Sơn là rất ngoan các em ạ. Còn ông khách chào và cảm ơn các em là đúng, vì nhờ ai việc gì phải cảm ơn người ta chứ! ».

Chú thích:

Ga Hàng cò, ga lớn ở Hà nội.

Đường Quang Trung, Trần Hưng Đạo: tên hai phố lớn ở Hà nội.

CÂU HỎI

1. Khi ông khách hỏi đường, cách trả lời của Sơn thế nào?
2. Sơn làm như thế có đúng không? Tại sao? Em nghĩ gì về câu nói của Hải?
3. Sau khi nhờ ai làm hộ việc gì, em phải nói thế nào?
4. Tại sao các em phải nói năng có lễ phép?

BÀI HỌC

Chúng em phải nói năng lễ phép với mọi người. Chúng em phải biết cảm ơn người đã làm hộ mình việc gì.

THỰC HÀNH

Gặp ai hỏi điều gì phải trả lời có lễ phép.

BÀI 22

NHƯỜNG BƯỚC NGƯỜI GIÀ, EM NHỎ

CHUYỆN ĐỌC

CHÚNG CHÁU HỌC LỚP 3C A

Sau trận mưa đêm qua, đường bờ ruộng trơn như đồ mỡ. Tan học về, các bạn học sinh tở Đức thượng phải men theo bờ cỏ mà đi. Các bạn lần từng bước một đề khỏi trượt chân xuống ruộng. Chợt một cụ già từ phía trước đi lại. Tay cụ dắt một em nhỏ. Em bé đi trên bờ cỏ và bà cụ đi trên mặt đường trơn. Vất vả lắm hai bà cháu mới đi được một quãng ngắn. Chẳng ai bảo ai, mọi người đều tránh sang một bên đề nhường bước cho cụ già và em nhỏ.

Bạn Hương cầm lấy tay cụ:

—Cụ đi lên vệ cỏ kéo ngã.

Sâm đỡ tay em nhỏ:

—Cụ đề cháu dắt em bé.

Đi khỏi quãng đường lội, bà cụ cảm động nói:

—Các cháu biết giúp đỡ người già như thế này là tốt lắm. Bà cảm ơn các cháu lắm.

Các em vội đáp:

—Thưa cụ, cụ đừng bận tâm ạ. Thầy giáo và cha mẹ chúng cháu thường dạy chúng cháu phải giúp đỡ người già.

CÂU HỎI

1. Tại sao các bạn tổ Đức thượng phải men theo bờ cỏ mà đi?
2. Cụ già và em nhỏ từ phía nào đi lại?
3. Hương và Sâm đã giúp đỡ cụ già và em nhỏ như thế nào?
4. Qua bài này, em đã học tập được điều gì?

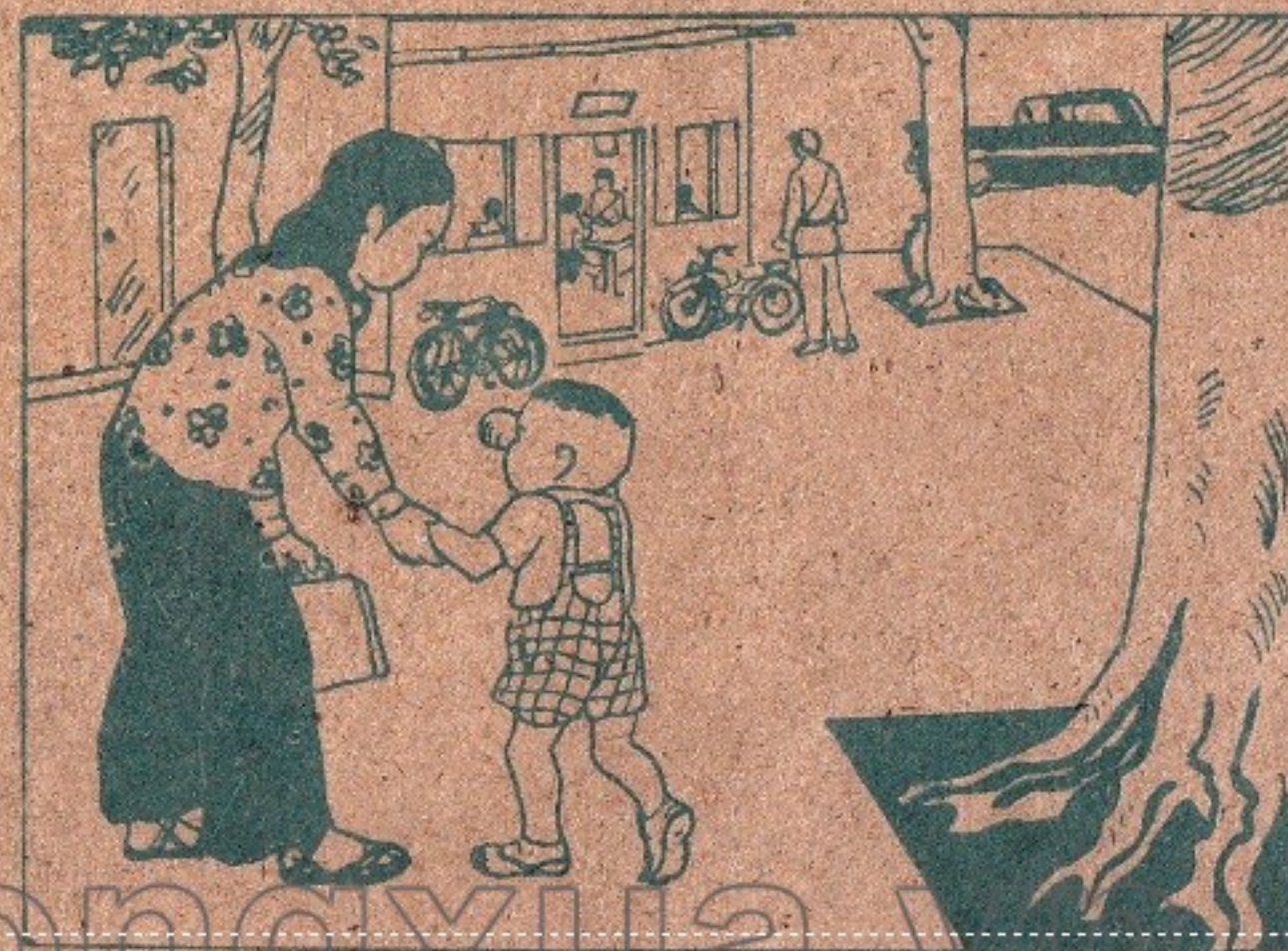
BÀI HỌC

Khi đi đường, gặp những đoạn đường chật hẹp hoặc đông đúc em đều vui vẻ nhường bước cho các cụ già và em nhỏ.

THỰC HÀNH

Nhường bước và giúp đỡ các cụ già, em bé ở những chỗ đông người, đường trơn, khi lên xuống tàu xe, hoặc qua những chỗ khó khăn.

GIÚP ĐỠ CÁC EM BÉ

CHUYỆN ĐỌC

MỘT EM BÉ

Xuân đang cắp sách đi trên vỉa hè, bỗng nghe tiếng khóc ở đằng sau. Em vội quay lại. Một em bé mũm mĩm khoảng ba, bốn tuổi, nước mắt, nước mũi ròng ròng đang vừa đi vừa gọi mẹ.

—Mẹ ơi, mẹ ơi, hu hu!... hu hu!...

Xuân bước lại, rút袖子-soa lau mặt mũi cho em bé và hỏi:

—Mẹ em đâu?

—Mẹ em đi lạc đâu không biết, hu!... hu! Em bé meo meo.

Xuân thấy thương em nhỏ quá! Thật tội nghiệp, không biết sẽ tìm mẹ em ở đâu. Xuân ôm em bé vào lòng, hôn vào má, an ủi em và dỗ cho em đỡ sợ.

—Em theo chị ra đằng kia nhé! Xuân au yém bảo em.

Em bé nghe Xuân nói, tưởng ở «đằng kia» có mẹ, bèn ngoan ngoãn gật đầu.

Xuân dắt em đến đồn công an gần đấy và nói với chú công an thường trực: «Thưa chú, cháu đang đi học, gặp em bé này bị lạc mẹ, mong các chú tìm giúp mẹ cho em nhỏ. Cháu phải đi học ngay kéo muộn giờ».

Chú công an chăm chú nghe Xuân nói rồi mỉm cười gật đầu:

—«Cảm ơn em đã giúp đỡ các chú!». Chú công an đang định hỏi địa chỉ của Xuân thì em đã chạy nhanh ra cửa.

Theo NGUYỄN THỊ HIỀN
(Báo TNTP – 1976)

CÂU HỎI

1. Tại sao em bé lại đứng khóc trên vỉa hè?
2. Xuân đã giúp đỡ em bé như thế nào?
3. Chú công an định hỏi địa chỉ Xuân để làm gì?
4. Tại sao chúng ta phải giúp đỡ các em bé?

BÀI TẬP

Bạn Nam đang vội vã đi đến trường. Còn vài phút nữa thì vào học. Một em bé bị ngã xuống vũng nước, bùn lầy bết bết và quần áo ướt sũng. Em khóc suốt mướt. Theo ý em, Nam phải làm gì để giúp đỡ em bé? Tại sao cần phải làm thế? Em có sợ bị trễ giờ và thầy giáo phê bình không?

BÀI HỌC

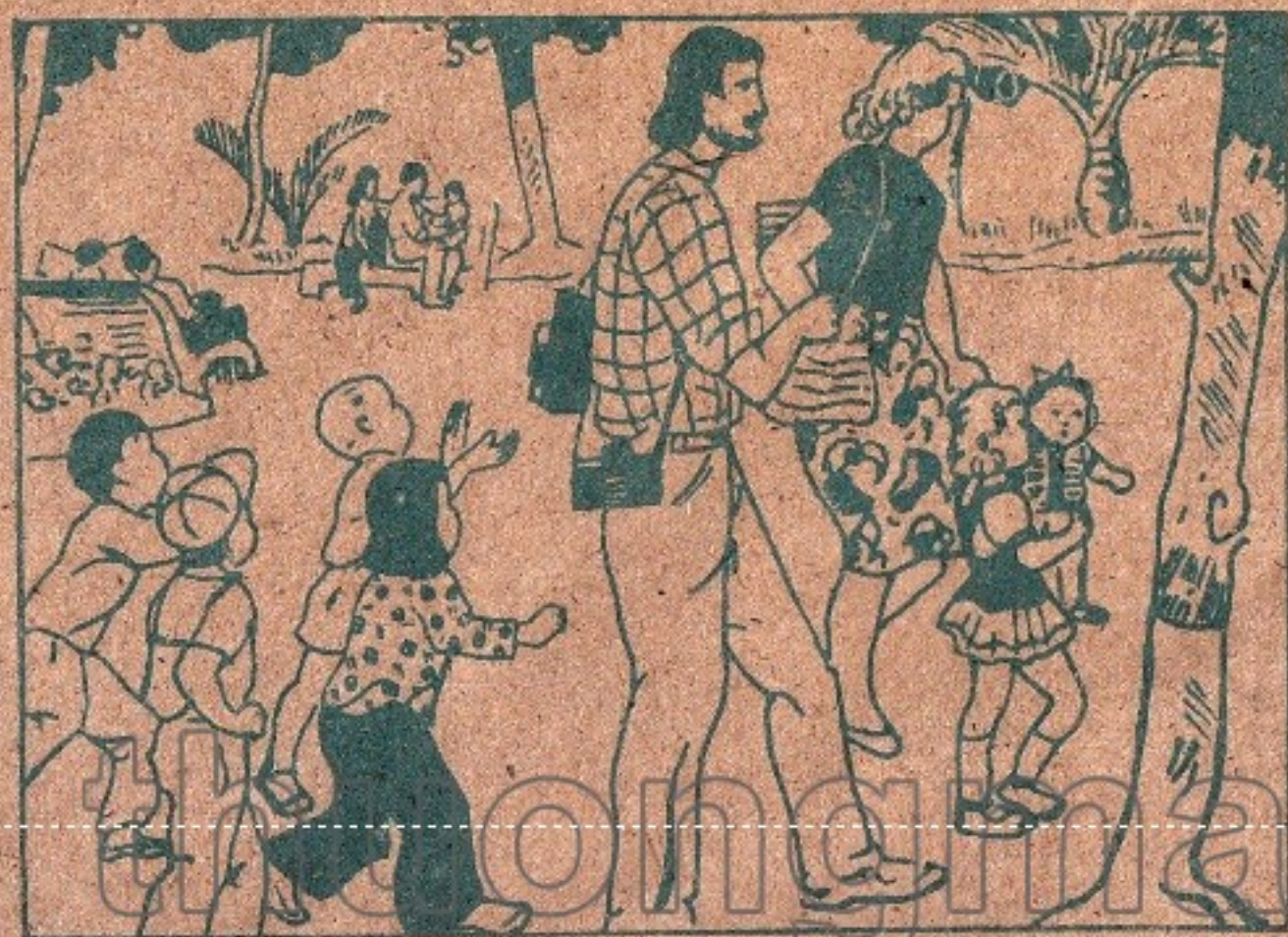
Các em bé còn yếu ớt, non nớt, dễ gặp phải cảnh khó khăn, lúng túng. Những lúc đó, trông các em rất đáng thương! Chúng ta phải tận tình giúp đỡ các em bé.

Giúp đỡ các em bé là một đức tính thể hiện lòng thương yêu người khác, sự quan tâm săn sóc đến những người chung quanh đang gặp khó khăn.

THỰC HÀNH

Giúp đỡ các em bé trong những việc thích hợp như: dắt qua chỗ lội, khi lên tàu xuống tàu, khi qua đường, khi có chỗ dẫm... Có thể mang hộ hành lý nặng v.v...

CÓ THÁI ĐỘ ĐÚNG ĐẮN VỚI NGƯỜI NƯỚC NGOÀI

CHUYỆN ĐỌC

TRONG VƯỜN HOA

Vào một ngày đầu xuân đẹp trời, mấy thiếu niên vui chơi trong vườn hoa. Xịch, một chiếc ô-tô đen bóng nhoáng đỗ.

— Anh em ơi, ra đây mà xem. Một thiếu niên quay lại, gọi ới ới.

Các bạn kia ùa cả ra, vây kín lấy chiếc ô-tô. Từ trên xe mấy người nước ngoài bước xuống, cười nói vui vẻ.

Có người xách máy ảnh. Một bà mẹ dắt theo một cô bé mũm mĩm, tóc vàng óng, tay ôm búp-bê...

Mấy thiếu niên đứng trố mắt ra nhìn, miệng nói bô bô, tay chỉ trỏ. Một bạn tiến lại gần cô bé tóc vàng rồi reo to lên: «Búp-bê biết nhắm mắt, thú quá các cậu ạ!».

Những người nước ngoài đi dạo chơi trong vườn hoa. Họ đi một bước là mấy thiếu niên lại theo một bước. Khi một người đưa máy ảnh lên định chụp phong cảnh thì một bạn lại cố ý đứng ra phía trước ống kính của người ta.

Một anh thanh niên đến gần, nghiêm nét mặt nói nhỏ: «Ra chỗ khác chơi, các em ạ!» Lúc đó mấy bạn thiếu niên mới chịu rù nhau đi ra cồng.

Các bạn thân mến, cử chỉ của mấy thiếu niên trong vườn hoa kia phải chăng có cái gì chưa thích hợp với thái độ niềm nở, thân mật và lịch sự mà chúng ta phải có đối với người nước ngoài?

Theo «Báo Thiếu niên tiền phong»
(Năm 1973)

CÂU HỎI

1. Mấy thiếu niên đã làm gì khi chiếc ô-tô đến cồng vườn hoa?
2. Lời nói và cử chỉ của họ trước mặt những người nước ngoài có gì đáng chê trách?
3. Tại sao anh thanh niên lại khuyên các thiếu niên đi chơi chỗ khác?
4. Đọc bài trên, em có thấy như danh dự thiếu nhi Việt nam của mình bị xúc phạm không? Tại sao?

BÀI TẬP

Gặp người nước ngoài đi trên đường phố, em nên có thái độ như thế nào? (Nếu chỉ là đi lướt qua trước mặt?)

Nếu họ hỏi han và tỏ thái độ vồ vập?

Nếu họ tặng em một đồ vật gì?

Nếu thấy những thiếu niên quen biết đi theo dè xem họ?

BÀI HỌC

Khách nước ngoài đến nước ta hoặc dè tham quan du lịch, hoặc làm ngoạt giao, hoặc giúp ta xây dựng đất nước. Họ thường qua thái độ, cử chỉ, hành vi của người Việt nam chúng ta, nhất là của thiếu nhĩ, dè đánh giá lòng mến khách, trình độ văn minh, lịch sự của dân tộc ta. Chúng ta phải tỏ ra niềm nở, thân mật, lễ độ, lịch sự, mến khách. Tuyệt đối không nên tục mạch, hĩu kỳ, càng không nên có thái độ trêu chọc, đùa cợt một cách lỗ lã.

THỰC HÀNH

Tỏ ra niềm nở, thân mật và lịch sự đối với người nước ngoài.

BÀI 25

LUÔN LUÔN ĐỀ CAO CẢNH GIÁC

CHUYỆN ĐỌC

KHÁCH KHÔNG MỜI MÀ ĐẾN

Màn đêm đã buông xuống khu nhà ga. Vì có việc riêng, em Nguyễn đang lững thững đi trên đường cái.

Một nhóm người mặc đồ đen, vẻ khả nghi xuất hiện rồi vụt rẽ vào nhà ông Đang. Khách vừa vào thì cánh cửa đóng sập lại. Sự việc đó làm cho Nguyễn phải lưu ý.

Em đang mãi suy nghĩ thì có tiếng xì xào sau một toa tàu, rồi một ánh đèn pin lóe lên.

Nguyễn ngồi thụp xuống bên đường theo dõi. Ánh đèn vòng qua toa xe rồi tắt ngấm và sau đó là

những tiếng đập vào thành xe rất gấp... Nguyễn hồi hộp «Hắn là quân gian âm mưu ăn cắp hàng của Nhà nước; phải đi báo cho các chú công an biết!» Nhưng em chợt nghĩ: «Đường còn xa, mình quay lại thì chúng đã tẩu thoát rồi!». Em đành nằm lại.

Kẻ gian nạy xong cửa toa, vắn xuống 3 kiện hàng rồi vác đi như chạy. Qua hình dáng, Nguyễn nhận ra một tên lưu manh trong phố. Nguyễn lao theo. Trong đêm tối mờ ảo, những bóng đen lúc ẩn, lúc hiện rồi mất hút trong nhà ông Đang.

Thế là bọn gian phi bị vạch mặt. Tinh thần cảnh giác cao và ý thức bảo vệ tài sản Nhà nước của chú bé Nguyễn được đồn công an biểu dương nhiệt liệt.

Theo «Báo TNTT» - 1972»

CÂU HỎI

1. Những điều gì làm cho em Nguyễn chú ý theo dõi nhóm người lạ mặt?
2. Tại sao Nguyễn không chạy ngay đi báo các chú công an?
3. Đồn công an khen ngợi Nguyễn về những đức tính gì?
4. Em đã biết đề cao cảnh giác trong những việc làm nào, và còn những thiếu sót gì?

BÀI TẬP

Thế nào là đề cao cảnh giác?

Tại sao trong hoàn cảnh hòa bình, mọi người chúng ta vẫn phải luôn luôn đề cao cảnh giác? Hãy nêu những thí dụ cụ thể?

BÀI HỌC

Kẻ địch, bọn gian lén lút chung quanh ta. Chúng lợi dụng những sơ hở của ta để làm tội ác. Nhiệm vụ của chúng ta là phải luôn luôn đề cao cảnh giác và giúp đỡ các lực lượng công an gìn giữ an ninh và trật tự xã hội, trừng trị bọn gian phi.

THỰC HÀNH

Chú ý theo dõi và sẵn sàng báo cáo cho công an biết những điều khả nghi quan sát thấy ở xung quanh.

MỤC LỤC

	Trang
1. Là học sinh phải học cho giỏi Làm theo lời Bác	3
2. Gặp bài khó không nản lòng Nhớ chuyện Bác Hồ	6
3. Nghiêm chỉnh thực hiện nội quy nhà trường Chỉ vì thiếu một cái chổi	8
4. Kính trọng và vâng lời thầy giáo Bạn Hoan và thầy giáo	10
5. Lao động vì nhân dân Bác tranh thủ từng phút	12
6. Lao động cho ta sức khỏe Giấc ngủ ngon	14
7. Làm chủ tập thể Mách cô	16
8. Bảo vệ những tài sản và công trình lớn của Nhà nước Cứu tàu T.L.3	18
9. Bảo vệ của công Ba bao tải gạo	21
10. Giữ đồ dùng lao động bền lâu Lưỡi cuốc bị mẻ	24
11. Tiết kiệm của cải đã làm ra Coi trọng hạt gạo	26
12. Phòng bệnh hơn chữa bệnh Bạn Lâm bị ốm	28
13. Giữ vệ sinh trong lao động Em Hiền và Bác chủ nhiệm	30

14. Sức khỏe là vốn quý Kho báu	32
15. Biết ơn và giúp đỡ cha mẹ Một buổi sáng của Hà Thị Ưởng	35
16. Niềm nở tiếp đón khách lạ Cháu ngoan quá	38
17. Nghe lời bạn tốt Đôi bạn	40
18. Giữ lời hứa Đã hứa là làm	42
19. Giúp đỡ gia đình thương binh liệt sĩ Những cô tiên nhỏ	44
20. nếp sống văn minh nơi công cộng Trật tự và lịch sự ở đường phố	46
21. Nói năng có lễ phép Trên đường về nhà	49
22. Nhường bước người già, em nhỏ Chúng cháu học lớp 3C a	51
23. Giúp đỡ em bé Một em bé	53
24. Có thái độ đúng đắn với người nước ngoài Trong vườn hoa	56
25. Luôn đề cao cảnh giác Khách không mời mà đến	59